

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo, 17. april 2020

Høringssvar – Utredning av alternativer til frihetsberøvelse av mindreårige og forslag til mulige regelendringer

Vi viser til høringsbrev av den 18. desember 2019 fra Justis- og beredskapsdepartementet om utredning av alternativer til frihetsberøvelse av mindreårige og forslag til mulige endringer i utlendingsloven. Den opprinnelige fristen for å sende inn høringssvar ble utsatt til den 17. april som følge av at det manglet vedlegg i til høringsbrevet.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for oppfyllelse av barns rettigheter slik de er nedfelt i FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen). Redd Barnas Norgesprogram arbeider for styrking av barns rettigheter og overvåker og bekjemper brudd på barnerettighetene i Norge med særlig fokus på barn i sårbare livssituasjoner. Når det gjelder spørsmålene denne høringen reiser, så gjelder disse barn som befinner seg i en svært sårbar situasjon.

1. Innledende bemerkninger

Redd Barna har gjennom en rekke rapporter de siste årene kartlagt barns egne erfaringer og tanker om returprosessen og retur: Jeg har ikke gjort noe galt¹, Tanker om tilbake – barn og unges tanker om retur til Afghanistan,² From Europe to Afghanistan – experiences of child returnees³. Alle disse rapportene viser at retur gjennomføres på en måte som er svært skremmende for barn og vi har kommet med flere anbefalinger til hvordan styrke barneperspektivet i returarbeidet. I april 2020 lanserer vi også en rapport sammen med NOAS og Norsk Folkehjelp om barns erfaringer og tanker om kommunikasjon og informasjon om avslag. Denne rapporten viser at dagens tiltak ikke i tilstrekkelig grad ivaretar barnefamiliers behov for informasjon og veiledning gjennom asylprosessen og at tiltakene mangler et tydelig barneperspektiv.

Redd Barna er positive til at mye har blitt gjort de siste par årene for å sikre at retur av barn gjennomføres på en mer barnesensitiv måte. Vi viser spesielt til opprettelsen av Haraldvangen familiesenter og politiets

¹ NOAS, Redd Barna (2016) Jeg har ikke gjort noe galt- Barn og foreldrenes opplevelser av tvangsretur, tilgjengelig; [file:///C:/Users/caen/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Rapport%20Barn%20og%20foreldres%20opplevelse%20av%20tvangsretur%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/caen/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Rapport%20Barn%20og%20foreldres%20opplevelse%20av%20tvangsretur%20(1).pdf)

² Redd Barna (2018) Tanker om Tilbake, tilgjengelig; https://resourcecentre.savethechildren.net/node/14240/pdf/rapport_tanker_om_tilbake.pdf

³ Save the Children (2018) From Europe to Afghanistan, tilgjengelig; https://resourcecentre.savethechildren.net/node/14238/pdf/sc-from_europe_to_afghanistan-screen_1610.pdf

Besøksadresse:

Redd Barna
Storgata 38
0182 Oslo

Postadresse:

Redd Barna
Postboks 6902, St. Olavs plass
0130 Oslo

Telefon: 22 99 09 00

post@reddbarna.no
www.reddbarna.no

Org.nr.: 941 296 459

Redd Barna er medlem av
internasjonale Redd Barna
(Save the Children)

barnefaglige veileder. Vi er også generelt positiv til at regjeringen har vurdert og kommet med et høringsforslag om alternativer til internering, noe som vi har etterspurt.

Redd Barnas klare utgangspunktet er at barn, inkludert barn i familie og enslige mindreårige, ikke skal fengsles på grunn av utlendingskontroll. Barnekonvensjonen artikkel 37 forbyr tortur og umenneskelig og nedverdiggende behandling av barn, og slår fast at barn kun kan berøves friheten «som en siste utvei og for kortest mulig tid».

Vi vil videre påpeke at alle relevante ekspertorganer i FN, inkludert *barnekomitéen*, er enige om at internering av barn og barnefamilier i forbindelse med utlendingskontroll aldri er til barnets beste og derfor bør forbyes.⁴ FNs barnekomite er i sin generelle kommentar nr. 4 fra 2017 helt tydelige på at det aldri er til barnets beste.⁵ Vi viser også til at FNs barnekomite i sine avsluttende merknader til Norges femte og sjette rapport ber Norge «Ensure that under no circumstances are children placed in detention on the basis of their immigration status».⁶

Dessuten er et annet helt vesentlig poeng når familier interneres- at barna er uten skyld og som oftest uten mulighet til å påvirke situasjonen. Vi savner at dette tydeliggjøres i høringsnotatet, fordi dette skiller seg klart fra saker der man blir utsatt for frihetsberøvelse med grunnlag i egne handlinger eller mistanke knyttet til egne handlinger.

Vi er også skeptiske til at departementet foreslår regelendringer basert på faktiske forhold som vi ikke har noen garanti for at består i en eventuell annen økonomisk situasjon, eller dersom vi igjen ser en økning i antall asylsøkere som kommer til Norge. Vi sikter da til forholdene ved Haraldvangen familiesenter, som vi er enige i at er vesentlig bedre enn på Trandum.

Vi savner dessuten en konkret og tydelig begrunnelse når man foreslår å utvide tidsrammen for hvor lenge barn som hovedregel kan holdes på Haraldvangen. Vi har registrert argumentene som fremkommer i selve høringsnotatet, men vi kan ikke se at disse i tilstrekkelig grad imøtegår de helt klare anbefalingene om at barn som hovedregel ikke skal utsettes for frihetsberøvelse i det hele tatt. Slik vi ser det krever det en langt bedre begrunnelse enn den foreliggende for å gå bort fra dette utgangspunktet.

Barneperspektivet i høringsnotatet

Redd Barna savner et tydelig barneperspektiv i høringsnotatet. Vi mener det er flere artikler i barnekonvensjonen som er relevante. Artikkel 4 stiller krav til at myndighetene skal treffe alle lovgivningsmessige tiltak som er nødvendige for å sikre barns rettigheter etter konvensjonen, og som vi kommer tilbake til, så er det flere av barns rettigheter i medhold av barnekonvensjonen som utfordres når det

⁴In 2005, the Committee on the Rights of the Child, in General Comment No. 6, clarified the obligations of States regarding article 37: The CRC Committee has affirmed that “unaccompanied or separated children should not, as a general rule, be detained”, and “detention cannot be justified solely on the basis of the child being unaccompanied or separated, or on their migratory or residence status, or lack thereof”. [2]

The UN Committee on the Rights of the Child (CRC), in their [Report of the 2012 Day of General Discussion](#) [3] on ‘the Rights of All Children in the Context of International Migration’ affirmed the prohibition on child immigration detention: “The detention of a child because of their or their parent’s migration status constitutes a child rights violation and always contravenes the principle of the best interests of the child. In this light, States should expeditiously and completely cease the detention of children on the basis of their immigration status.” (para 78). “To the greatest extent possible, and always using the least restrictive means necessary, States should adopt alternatives to detention that fulfil the best interests of the child, along with their rights to liberty and family life through legislation, policy and practices that allow children to remain with family members and/or guardians if they are present in the transit and/or destination countries and be accommodated as a family in non-custodial, community-based contexts while their immigration status is being resolved.” (para 79)

⁵ Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families Committee on the Rights of the Child Joint general comment No. 4 (2017) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 23 (2017) of the Committee on the Rights of the Child on State obligations regarding the human rights of children in the context of international migration in countries of origin, transit, destination and return (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G17/343/65/PDF/G1734365.pdf?OpenElement>)

⁶ Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth periodic reports of Norway (2018)

gjelder frihetsberøvelse og andre tvangsmidler overfor barn. Helt konkret er artikkel 37 av betydning for høringen, og vi kommer tilbake på rekkevidden av denne nedenfor. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn, jf. barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1 og Grunnloven § 104. Hensynet til barnets beste gjelder også lovgivende organer og skal derfor være med i departementets saksbehandling. Redd Barna Som nevnt over er det her tale om frihetsberøvelse av barn som ofte allerede er i en vanskelig situasjon, og som i de fleste av sakene ikke har hatt noen mulighet til å påvirke situasjonen. Dette bør tillegges langt større vekt når man vurderer de ulike alternativer til frihetsberøvelse. Vi savner også at barns stemme kommer til uttrykk, og viser i denne sammenheng til både Grl. § 104 og barnekonvensjonens art. 12. Redd Barna er glade for at forvaltningen på flere områder har rustet opp det barnefaglige arbeidet, men vi skulle ønske at man i denne utredningen hadde snakket med barn selv. Og for det tilfellet at departementet faktisk *har* konferert med barn, at deres synspunkter kommer til uttrykk.

Informasjon og veiledningstiltak til barnefamilier

Departementet viser i høringsnotatet til at det gjøres godt informasjonsarbeid for å unngå behovet for pågrep og retur. Selv om det gjøres mye bra informasjonsarbeid, mener Redd Barna at det ikke er godt nok, særlig med tanke på barn og barnefamilier. En ny rapport fra Redd Barna, NOAS og Norsk Folkehjelp viser et klart behov for bedre informasjon til- og oppfølging av barnefamilier gjennom asylprosessen, som forberedelse til et mulig avslag. Rapporten viser at avslaget på asylsøknaden ofte kommer overraskende på barna, at de har liten forståelse for hvorfor de har fått avslag, og at de sitter igjen alene med stor bekymring og mange spørsmål om hva det betyr. Samtidig viser rapporten at foreldrene mangler den informasjonen, veiledningen og støtten de trenger for å kunne kommunisere med og ivareta barna som får avslag.⁷

Redd Barna mener at det i større grad må prioriteres tiltak tidligere i prosessen for å unngå behovet for tvangsretur, samt bidra til å trygge og forberede barna. Vi viser særlig til følgende anbefalinger i rapporten:

- Det utredes et tilbud om psykososial oppfølging av barn og foreldre fra tidlig i asylprosessen. Psykososial oppfølging betyr oppfølging av barna og foreldrenes mentale helse, som bistand til å håndtere asylprosessen og et eventuelt avslag
- Det bør innføres av en fast ordning med tilbud om juridisk saks- og situasjonsavklaring for barnefamilier og andre personer med avslag på asylsøknaden. Avklarings-samtaler bør tilbys av en uavhengig aktør til søkere som lever i eller utenfor mottak.
- Det innføres lengre utreisefrist etter endelig avslag på søknad om beskyttelse

2. Om de foreslåtte alternativene til internering

Meldeplikt og bestemt oppholdssted

Redd Barna stiller seg positive til en eventuell presisering i utlendingsloven § 105 om at adgangen til å gi forskrifter også gir adgang til å fastsette ordninger som innebærer elektronisk melding.

⁷ Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS), Redd Barna og Norsk Folkehjelp, *Det barn ikke vet, har de ikke vondt av? Når barnefamilier får avslag på søknad om beskyttelse*, april 2020, rapporten blir offentlig tilgjengelig i løpet av april 2020.

Melding om når utlendingen ankommer eller forlater bostedet

Redd Barna er i utgangspunktet positive til dette forslaget. Vi mener det kan fungere som et alternativ til frihetsberøvelse for voksne.

Vi mener imidlertid at det er viktig at dette forslaget ikke skal øke bruken av tvangsmidler, men fungere nettopp som et *alternativ* til internering. Vi bemerker dette på bakgrunn av formuleringen «*tiltaket også kan få anvendelse i saker hvor det i dag ikke blir benyttet internering*».⁸

Vi støtter altså forslaget med forbehold om at det kun benyttes som et alternativ til internering. Alternativt ber vi om at barnefamilier og enslige mindreårige unntas fra den foreslåtte meldepliktsbestemmelsen.

Hjemmel for å beslutte «andre passende tiltak»

Redd Barna er i utgangspunktet positiv til en hjemmel for «andre passende tiltak» da skadevirkningene av frihetsberøvelse av barn er store, men etterlyser eksempler på hva slags tiltak som vil kunne falle inn under kategorien «andre passende tiltak», slik at vi kan vurdere disse i lys av barns rettigheter.

Pålegg om å oppholde seg på bosted innenfor gitte klokkeslett

Redd Barna er positiv til forslaget om en ny hjemmel for pålegg om opphold på bosted innenfor gitte tidsintervaller. Vi mener imidlertid at denne ikke skal gjelde for mindreårige. Vi kan ikke se at aldersgrensen på 16 år er tilstrekkelig begrunnet, og forslaget slik det nå står vil derfor innebære en frihetsbegrensning for barn mellom 16 og 18 år.

Vi vil også påpeke at selv om ordningen ikke gjelder mindreårige direkte, vil pålegg om å oppholde seg på bosted innenfor gitte tidsintervaller få konsekvenser for barna, eksempelvis ved at foreldrenes bevegelsesfrihet kan påvirke de voksne i foreldrerollen og oppfølgingen av barna skole og fritidsaktiviteter. Vi savner en redegjørelse for konsekvensene forslaget kan ha for barna i høringsnotatet. I lys av dette mener vi det er viktig at det stilles klare krav til at pålegget gjelder for kortest mulig tid, og at man velger tidspunkter som i minst mulig grad påvirker barna.

Åpne retursentre

Redd Barna deler departementets vurdering av at de tidligere ventemottakene fungerte dårlig. Men vi savner en vurdering av åpne utreisesentre for barnefamilier hvor barnefamilier oppholder seg kun veldig kort før utreise. Vi ser da for oss et alternativ som er mer likt et åpent Haraldvangen, enn de tidligere ventemottakene. Vi anbefaler at det gjøres en evaluering av erfaringene gjort ved Haraldvangen familiesenter, og at det særskilt vurderes om det er behov for fysisk innesperring eller om den tette oppfølgingen fra ansatte ved senteret er tilstrekkelig for (enkelte) familier og motvirker unndragelsesfaren.

⁸ Fra høringsnotatets side 28.

Sikkerhetsstillelse

Redd Barna er enig i at sikkerhetsstillelse ikke er godt alternativ og er enige med departementet i at sikkerhetsstillelse utfordrer både likebehandling og at det er en nærliggende fare for utilbørlig press i sosiale nettverk. Vi har vanskelig for å se for oss at sikkerhetsstillelse kan utgjøre et reelt alternativ til frihetsberøvelse for mindreårige. I så fall må forslaget utredes nærmere med tanke på hvilke konsekvenser det kan tenkes å ha for barn.

Elektronisk kontroll

Elektronisk kontroll er et svært inngripende tiltak som vi mener bør unngås. Redd Barna ser at selv om det først og fremst griper inn i de voksnes frihet, så påvirker det også barna. FRA (European Union Agency for Fundamental Rights) har uttalt følgende om bruk av elektronisk kontroll som et alternativ til frihetsberøvelse i utlendingssaker:

FRA har uttalt at "Electronic monitoring or tagging is primarily used in the context of criminal law. Its use as a substitute for immigration detention is limited. Electronic monitoring is the most intrusive of the various alternatives to detention, as it substantially interferes with a person's right to privacy, restricts freedom of movement and can have a negative impact on their dignity. It can also lead to discrimination through the potential association of people wearing an electronic device with criminals."⁹

Vi mener det er viktig med en grundigere vurdering og beskrivelse av hvordan elektronisk kontroll vil gjennomføres før vi kan stilling til om dette er et godt alternativ. Utredningen bør ta utgangspunkt i barnets beste og barnefaglige vurderinger.

3. Om forslag til endringer i utlendingsloven § 106c tredje ledd

Redd Barna kan ikke støtte en utvidet tidsramme for tilbakeholdelse av barn. Dette begrunner vi først og fremst med at vi mener at frihetsberøvelse av barn i forbindelse med utlendingskontroll uansett ikke kan skje på en måte som er i tråd med barns rettigheter. Etter vår tolkning er det klart at FNs barnekonvensjon ikke tillater internering av barn på bakgrunn av migrasjonsstatus. Dette bekreftes av følgende klare uttalelse fra FNs barnekomite:

Every child, at all times, has a fundamental right to liberty and freedom from immigration detention. The Committee on the Rights of the Child has asserted that the detention of any child because of their or their parents' migration status constitutes a child rights violation and contravenes the principle of the best interests of the child. In this light, both Committees have repeatedly affirmed that children should never be detained for reasons related to their or their parents' migration status and States should expeditiously and completely cease or eradicate the immigration detention of children. Any kind of child immigration detention should be forbidden by law and such prohibition should be fully implemented in practice.¹⁰

Vi kan ikke se at departementet i tilstrekkelig grad begrunner hvorfor det vil være til barnets beste å utvide tiden det er internert. Med tanke på de klare juridiske og barnefaglige vurderingene som ligger til grunn for

⁹ <https://fra.europa.eu/en/publication/2015/alternatives-detention-asylum-seekers-and-people-return-procedures>

¹⁰ Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families Committee on the Rights of the Child Joint general comment No. 4 (2017) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 23 (2017) of the Committee on the Rights of the Child on State obligations regarding the human rights of children in the context of international migration in countries of origin, transit, destination and return (<https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G17/343/65/PDF/G1734365.pdf?OpenElement>)

anbefalingene om at det aldri er til barnets beste å bli internert, mener Redd Barna at høringsnotatet er for tynt på dette punktet. Hverken praktiske hensyn eller de knapt gjengitte vurderingene fra professor Schultz og spesialpedagog Langballe er tilstrekkelige for å fravike en regel som er ment å beskytte barn. Vi savner dessuten at barnas egne erfaringer og perspektiver har blitt inkludert og synliggjort i vurderingen.

En FN-gruppe med eksperter på menneskerettigheter uttalte følgende på «International Migrants' Day» i 2016:

We are concerned that some States appear to be working on the erroneous assumption that detention is sometimes in the best interests of the child or that the Convention on the Rights of the Child, which allows for detention as an exceptional measure in the juvenile justice context, somehow permits it. We are similarly concerned about attempts to justify immigration detention as an important measure to reduce the occurrence of children running away once in a transit or destination country. This notion is neither child rights-compliant nor evidence-based.

Let us be clear: immigration detention is never in the best interests of the child. This view has been repeatedly expressed by the Committee on the Rights of the Child, Committee on Migrant Workers, the Working Group on Arbitrary Detention, and the Special Rapporteur on the human rights of migrants, who have called on States to immediately cease any kind of migration-related detention of children and families.¹¹

Etter dette fremstår frihetsberøvelse av barn som klart i konflikt med barnets beste, uavhengig av hvor lenge frihetsberøvelsen varer.

Når det gjelder selve tidsrammen, så viser vi til FNs spesialrapportør mot tortur, som i sin rapport fra 2015 sier følgende om skadevirkningene frihetsberøvelse kan ha for barn:

Even very short periods of detention can undermine a child's psychological and physical well-being and compromise cognitive development. Children deprived of liberty are at a heightened risk of suffering depression and anxiety, and frequently exhibit symptoms consistent with post-traumatic stress disorder. Reports on the effects of depriving children of liberty have found higher rates of suicide and self-harm, mental disorder and developmental problems.¹²

Redd Barna har vært på besøk på Haraldvangen familiesenter, og er helt enige i at dette er en stor forbedring i forhold til hvordan Trandum var for barnefamilier. Vi mener likevel at internering av barn bryter med barns rettigheter, uavhengig av forholdene. I denne forbindelse viser vi til en svensk studie, som hevder at bedre fysiske forhold under internering ikke nødvendigvis påvirker den internertes negative opplevelse av frihetsberøvelsen.¹³ Dessuten er vi skeptiske til å basere lovregler på rent faktiske forhold, forhold som kan endre seg uten at lovregelen gjør det samme. Vi har tidligere sett at høyere ankomsttall og økt press kan føre til endrede forhold, og er redd for at det samme kan skje igjen. Redd Barna mener, som nevnt over, at informasjonsarbeidet og tryggingen av barn som skjer på Haraldvangen bør skje tidligere i prosessen, og at man ved å sikre bedre veiledning og informasjon til barn og familier tidligere kan man forebygge bruk av tvang og frihetsberøvelse.

¹¹ <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=21026&LangID=E>

¹² Report of the Special Rapporteur on torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment, Juan E. Méndez (2015) (http://antitorture.org/wp-content/uploads/2015/03/Children_Report.pdf)

¹³ S.J. Puthoopparambil, B. Maina-Ahlberg og M. Bjerneld, Do higher standards of detention promote well-being? Forced Migration Review, 44, 2013

4. Om regelverket for at barnefamilier skal innplasseres på eget barne- og familieinternat som er familie- og barnevennlig, og som ivaretar barnets behov

I Stortingets anmodningsvedtak nr. 541 fremgår det at der «myndighetene kommer til at frihetsberøvelse er nødvendig, etter å ha prøvd eller vurdert andre alternativer, skal frihetsberøvelsen skje på et eget barne- og familieinternat som er familie- og barnevennlig, og som ivaretar barnets behov.» Av Kommunal- og forvaltningskomiteens innstilling fremgår det at komiteen «mener det må lovfestes at barnefamilier kun kan interneres i egne barne- og familieinternat som er spesielt tilrettelagt for barnefamilier og mindreårige, og at det tydelig må fremgå av loven at barnefamilier ikke kan interneres på utlendingsinternat.»¹⁴

Dette er ikke tydelig regulert i dag. Det er ikke presisert i utlendingsloven § 107 at internering av mindreårige skal skje på særskilt tilrettelagt barne- og familieinternat. Det følger imidlertid av utlendingsinternatforskriften at familier «som er frihetsberøvet i påvente av uttransport, skal innkvarteres for seg, slik at de sikres tilstrekkelig privatliv. Det kan gjøres unntak når antallet utlendinger som skal returneres er uvanlig stort og legger en forutsett stor byrde på kapasiteten på utlendingsinternatet.».

Redd Barna stiller derfor spørsmål ved om Stortingets anmodningsvedtak er oppfylt.

Redd Barna anbefaler at det lovfestes i utlendingsloven § 107 at barn kun skal interneres på et særskilt tilrettelagt barne- og familieinternat som er egnet for å ivareta barnas behov. Dette bør etter vårt syn gjelde både barnefamilier og enslige mindreårige.

Enslige mindreårige asylsøkere

Enslige mindreårige er en særlig sårbar gruppe barn. Redd Barna mener det bør være et absolutt forbud mot å internere enslige mindreårige i forbindelse med utlendingskontroll, med unntak for situasjoner der barna har begått eller er mistenkt for å ha begått kriminalitet. Sekundært mener vi som nevnt over at det bør lovreguleres at barn, inkludert enslige mindreårige, kun skal interneres på et særskilt tilrettelagte utreisesentre.

Redd Barna registrerer at det vises til ulike kjennetegn ved pågrepelse for retur av enslige mindreårige, og merket oss spesielt at punkt 2 viser til at «vedkommende blir 18 år i løpet av kort tid»¹⁵. Vi nøyer oss her med å minne om at barn er barn frem fylte 18 år, og at en slik relativisering av alder kan føre helt galt av sted.

5. Særskilt om den britiske ordningen og returpanelet

Redd Barna er helt enige i at det blitt gjort mye de senere årene for å styrke barnefagligheten i politiets og utlendingsforvaltningens returarbeid. Vi mener likevel at gode grunner taler for å gjøre forsøk med den britiske ordningen i Norge, spesielt mener vi et returpanel på lik linje med returpanelet i Storbritannia bør prøves ut.

Redd Barna mener det er svært positivt at departementet har vurdert det britiske returpanelet, det er noe vi har anbefalt flere ganger tidligere. Vi synes imidlertid det er uheldig at panelet har blitt vurdert og avvist med utgangspunkt i om det kan være et alternativ til internering og at det ikke har vært en del av problemstillingen i utredningen om panelet kan gi en returordning som i større grad tar hensyn til barnets beste. Vi viser til

¹⁴ Innst. 181 L (2017-2018) punkt 3 under overskriften Internasjonale forpliktelser

¹⁵ Høringsnotatets s. 50

drøftingen av et slik panel under høringsnotatets punkt 5.6.2,16 med henvisning til vedlegg utarbeidet av UDI i samarbeid med POD, PU og UNE (vedlegg 2 til høringsnotatet):

«Denne utredningen skal vurdere om innføring av den britiske prosedyren for tvangsretur av barnefamilier i Norge er et alternativ til internering. Utredningen viser at det ikke er det. Antall barnefamilier som interneres og lengden på interneringen vil etter all sannsynlighet være upåvirket av tiltaket. Derimot kan det hende at innføring av det uavhengige panelet kan gi en returordning som i større grad tar hensyn til barnets beste. Dette er ikke problemstillingen denne utredningen skal se på, og derfor er dette ikke vurdert nærmere.»¹⁷

Det britiske returpanelet gir både råd og veiledning på individuelle returplaner i tillegg til at det skrives og publiseres en årlig rapport som kan bidra til å styrke barneperspektivet på systemnivå.¹⁸ Redd Barna mener at et uavhengig returpanel kan bidra til økt tillit og dermed større aksept for de beslutninger som fattes. Vi mener videre at nettopp barnefagligheten i panelet vil bidra til at barnets rettigheter får en større plass og at rettsikkerheten til barna vil bli bedre ivaretatt. Det er også vårt syn at det kan være en styrke for politiet som kan få råd og veiledning i en vanskelig jobb.

Oppsummert

- Redd Barna støtter følgende alternativ, med de forbehold som fremgår av teksten:
 - Pålegg om å oppholde seg på bosted innenfor gitte klokkeslett
 - Innføre en hjemmel for «andre passende tiltak»
 - Melding om når utlendingen ankommer eller forlater bosted
 - Åpne retursentre
- Redd Barna støtter ikke en utvidelse av tidsrammen for frihetsberøvelse av barn
- Redd Barna mener at internering av barn, kun med grunnlag i utlendingsstatus, aldri bør finne sted og bør forbys
- Redd Barna mener at det i større grad må prioriteres tiltak tidligere i prosessen for å unngå behovet for tvangsretur, samt bidra til å trygge og forberede barna
- Redd Barna mener at elektronisk kontroll som alternativ til frihetsberøvelse bør underlegges en grundig utredning med grunnlag i barnets beste
- Redd Barna mener at vi bør gjøre forsøk med uavhengige returpanel

¹⁶ Justis- og beredskapsdepartementet, *Høringsnotat*, op. cit., s. 23.

¹⁷ Utlendingsdirektoratet (UDI), Politidirektoratet (POD), Politiets utlendingsenhet (PU) og Utlendingsnemnda (UNE), *Svar på bestilling av utredning av særskilt prosedyre for retur av barnefamilier*, 01.03.2019, s. 21.

¹⁸ NOAS, Redd Barna (2016) Jeg har ikke gjort noe galt- Barn og foreldres opplevelser av tvangsretur, tilgjengelig; file:///C:/Users/caen/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Rapport%20Barn%20og%20foreldres%20opplevelse%20av%20tvangsretur%20(1).pdf

Med vennlig hilsen

Redd Barna

Thale Skybak

Seksjonsleder Norgesprogrammet

Sara Eline Grønvold

Spesialrådgiver barns rettigheter

Camilla Engeset

Spesialrådgiver barn på flukt

Brevet er elektronisk godkjent, derfor ingen signatur

